

Sygn. akt XII C 990 / 18 (poprzednio I C 2315 / 17)

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Piotr Józwik**

po rozpoznaniu w dniu 10.07.2020 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. Z.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda **142 631, 63 zł** (sto czterdzieści dwa tysiące sześćset trzydzieści jeden złotych, sześćdziesiąt trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 23.05.2018 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda **10 415, 98 zł** kosztów procesu.

XII C 990 / 18 (poprzednio I C 2315 / 17)

UZASADNIENIE

W dniu 18.12.2017 r. powód G. Z. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. 142 631, 63 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od poszczególnych należności cząstkowych składających się na dochodzoną należność główną oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dnia 30.11.2007 r. zawarł z pozwanym umowę nr (...) o kredy hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Kwota kredytu wynosiła 490 000 zł i podlegała waloryzacji do CHF. Kwota wypłacona przez pozwanego była przeliczona do CHF wg kursu kupna CHF określonego w tabeli kursów. Raty kapitałowo-odsetkowe były spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursów obowiązującej w dniu spłaty z godziny 14:50. Pozwany nie uzgadniał z powodem treści postanowień umowy dotyczących tych przeliczeń. Dnia 07.12.2007 r. kupił lokal mieszkalny we W. za 490 000 zł. Cena została w całości sfinansowana ze środków pochodzących z kredytu nr (...) udzielonego przez pozwanego. Kredyt w kwocie 490 000 zł został wypłacony w dniu 24.12.2007 r. bezpośrednio na rachunek sprzedających.

Powód w okresie grudzień 2007 r. – październik 2017 r. spłacał kredyt po kursie CHF ustalonym przez pozwanego wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej przy zmiennym oprocentowaniu.

Powód podniósł, że postanowienia § 7 ust. 1 oraz § 11 ust. 4 umowy nie są dla niego wiążące, gdyż stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc. Umowa kredytowa przedstawia mechanizm przeliczeniowy, który kształtuje prawa i obowiązki powoda w sposób godzący w dobre obyczaje i rażąco narusza jego interesy. Klauzule te naruszają równorzędność stron umowy, ponieważ nierównomiernie rozkładają prawa i obowiązki kontrahentów. Ponadto § 11 ust. 4 umowy pozwala pozwanemu na jednostronne i arbitralne modyfikowanie wskaźnika, według którego obliczana jest wysokość każdej raty. Umowa nie określa szczegółowego sposobu ustalenia kursy CHF. Powód nie zna sposobu, według którego bank określa wysokość kursu waluty, nie ma możliwości weryfikować, czy ustalony przez bank kurs jest zgodny z umową. Waloryzacja każdej raty kredytu ma się odbywać w oparciu o tabelę kursów sporządzaną przez pozwanego; uprawnienie banku do określania kursu CHF nie doznaje żadnych ograniczeń, które mogłyby być zawarte w umowie (a nie są).

W związku z tym, że § 11 ust. 4 stanowi klauzulę niedozwoloną, to całą umowę należy czytać tak, jakby § 11 ust. 4 nie był w ogóle w umowie zastrzeżony. Zgodnie z art. 385¹ § 2 kc strony są związane umową w pozostałym zakresie. Wylimitowanie § 11 ust. 4 prowadzi do zaprzestania waloryzacji.

Mając na uwadze powyższe założenia, powód obliczył, jaka powinna być wysokość poszczególnych rat odsetkowych lub kapitałowo-odsetkowych w okresie luty 2008 r. – listopad 2017 r. Gdyby bank prawidłowo obliczał wysokość każdej raty (tj. bez uwzględnienia ww. klauzul abuzywnych), to suma wszystkich rat we wskazanym okresie powinna wynieść 226 922, 87 zł, tymczasem wyniosła 363 321, 83 zł. Suma nienależnie pobranych rat w okresie luty 2008 r. – listopad 2017 r. wynosi 136 498, 96 zł.

Powód zakwestionował także postanowienia umowy dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Podniósł, iż bank bezpodstawnie pobrał od powoda 3 430 zł w dniu 21.12.2007 r. oraz 2 702, 67 zł w dniu 31.01.2011 r., w związku z czym powodowi przysługuje roszczenie o zwrot tej kwoty.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów kosztów procesu.

Pozwany podniósł, że kwotą kredytu, która podlegała spłacie, była suma franków szwajcarskich odpowiadająca kwocie wyrażonej w PLN. Wolą stron umowy, w szczególności powoda, było zawarcie umowy kredytu waloryzowanego kursem CHF, na obecnie kwestionowanych zasadach. Umowa jest zgodna z art. 69 ust. 1 prawa bankowego. Waloryzowanie (indeksowanie) kredytu kursem waluty obcej na zasadach przewidzianych w umowie (przeliczenie kredytu po kursie kupna, a rat kredytu po kursie sprzedaży) było dopuszczalne w stanie prawnym zarówno sprzed, jak i po 16.08.2011 r. (kiedy weszła w życie ustawa z dnia 29.07.2011 r., tzw. ustawa antyspreadowa).

Nawet, jeżeli sposób przeliczeń stosowany przez pozwanego był niejasny według treści zaskarżonych postanowień umownych, to z chwilą dokonania spłaty został skonkretyzowany. W rezultacie niedozwolony (abuzywny) charakter spornych postanowień został wylimitowany.

Począwszy od 01.07.2011 r. powód miał możliwość spłacania rat bezpośrednio w CHF. W związku z tym jakiegokolwiek zarzuty dotyczące ustalania kursów przez Bank pozostają bezprzedmiotowe. Powód nie zdecydował się na taką formę spłaty tego zobowiązania.

Klauzula dotycząca UNWW była wprowadzona do umowy, ponieważ kredytobiorca nie posiadał środków własnych wymaganych przez Bank przy udzieleniu kredytu. Była to jedna z możliwych form dodatkowego zabezpieczenia. Bez dodatkowego zabezpieczenia, w takiej czy innej formie, Bank uznałby zawarcie umowy za zbyt ryzykowne.

Pozwany podniósł, że przed zawarciem umowy w dniu 13.12.2007 r. powód złożył wniosek kredytowy, w którym dokonał wyboru waluty waloryzacji kredytu poprzez wskazanie, że wnioskuje o kredyt w CHF. Powód wnioskował o wpisanie waloryzacji kursem CHF do umowy, miał rzeczywisty wpływ na to, czy stosowne klauzule się w niej znajdują i jakie będzie ich brzmienie, tak więc zostały one indywidualnie uzgodnione między stronami, Od powoda zależało,

po jakim kursie zostanie przeliczona wysokość kredytu, ponieważ to powód wybrał konkretny dzień uruchomienia kredytu.

Niekorzystne dla kredytobiorców wahania kursów walut nie stanowią korzyści Banku – saldo kredytu jest przecież niezmiennie określone w CHF, a kredyt był sfinansowany poprzez zaciągnięcie przez kredyty walutowego w banku zagranicznym.

Tabele kursowe Banku mają jednoznaczne umocowanie prawne. Odpowiadały one kursowi rynkowemu.

Pozwany zakwestionował kwalifikowanie postanowień umowy jako klauzul niedozwolonych (abuzywnych).

Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda, wskazując, że raty kredytu stanowiły świadczenia okresowe, które przedawniają się z upływem lat trzech. Roszczenie powoda jest przedawnione w zakresie rat spłaconych na 3 lata przed wniesieniem pozwu oraz wcześniejszych.

Odnosząc się do żądania odsetek, pozwany wskazał, że roszczenie z tytułu zwrotu nienależnego świadczenia jest roszczeniem, którego termin zapłaty nie jest oznaczony ani też nie wynika z właściwości zobowiązania, powód nie może żądać odsetek za okres przed wykazanim jednoznacznie dniem doręczenia pozwanemu wezwania do zapłaty.

W piśmie procesowym z dnia 04.07.2018 r. (k. 381-392) powód zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego 142 631, 63 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 05.07.2015 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu świadczenia nienależnego spełnionego na podstawie nieważnej umowy z dnia 30.11.2007 r. nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, a w razie uznania przez Sąd, że umowa jest ważna, ewentualnie o zasądzenie od pozwanego 142 631, 63 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi jak w pozwie – tytułem zwrotu świadczenia nienależnego spełnionego na podstawie niewiążących powoda klauzul niedozwolonych zawartych w umowie nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 30.11.2007.

Powód wskazał, że w okresie luty 2008 r. – styczeń 2012 r. zapłacił na rzecz pozwanego 138 047, 72 zł tytułem rat kapitałowo-odsetkowych. W tym procesie dochodzi od pozwanego jedynie 136 498, 96 zł tytułem zwrotu świadczeń spełnionych w okresie luty 2008 r. – grudzień 2011 r. i częściowo w styczniu 2012 r. oraz 6 132, 67 zł tytułem zwrotu świadczeń spełnionych jako składka na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego.

Powód zarzucił, iż umowa kredytu z dnia 30.11.2007 r. jest nieważna. Bez wskazanych niedozwolonych klauzul umownych pozwany nie zawarłby umowy, a zatem cała umowa nr (...) jest nieważna. Klauzule waloryzacyjne zawarte w umowie nr (...) są nieważne na podstawie art. 58 kc jako sprzeczne z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, sprzeciwiają się funkcji przepisu art. 385¹ § 2 kc., prowadzą do naruszenia zasad współżycia społecznego, zmierzają do obejścia prawa.

W piśmie procesowym z dnia 27.08.2018 r. (k. 405-424) pozwany wniósł o oddalenie powództwa także w zakresie zmienionym pismem z dnia 04.07.2018 r.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powód G. Z. był zainteresowany zaciągnięciem kredytu na zakup mieszkania. Doradca finansowy z firmy (...) sp. z o.o. polecił mu (...) Bank S.A. (...).

W dniu 13.11.2007 r. powód – na formularzu (...) Banku S.A. w W. – (...) – za pośrednictwem doradcy finansowego z firmy (...) sp. z o.o. B. B. – wniosek o udzielenie kredytu (...) hipoteczny w kwocie 490 000 zł w walucie CHF na okres 300 miesięcy, spłacanego w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych, 10 dnia miesiąca, przeznaczonego na zakup lokalu mieszkalnego przy ul. (...) we W. – cena zakupu wynosiła 490 000 zł.

W trakcie spotkania nie były omawiane kwestia spreadu walutowego, zasady ustalania kursów walutowych (...).

Została wykonana symulacja kredytu zakładająca wzrost kursy CHF o 10 %, co na przestrzeni 25 lat nie budziło obaw kredytobiorcy. Doradca zapewniał powoda, że frank szwajcarski jest walutą stabilną.

Powód nie rozważał dokonywania spłaty kredytu bezpośrednio w CHF. Nie była omawiana taka możliwość.

/ dowód: wniosek o udzielenie kredytu wraz z załącznikami – k. 233-241; zeznania powoda

G. Z. – e-protokół z dnia 09.08.2019 r. 00:06:49-00:46:03 k. 544-548 /

Powód złożył oświadczenie, że przedstawiciel (...) Banku S.A. przedstawił mu w pierwszej kolejności ofertę kredytu hipotecznego w polskim złotym, po zapoznaniu się z nią powód zdecydował, iż dokonuje wyboru oferty kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu oraz wzrost całego zadłużenia. Ponadto powód został poinformowany o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej. Oświadczył, że jest świadomy ponoszenia obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranym przez niego produktem kredytowym. Przedstawiciel (...) S.A. poinformował również o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej, tj. o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. Informacje te zostały przedstawione w postaci symulacji wysokości rat kredytu.

/ dowód: oświadczenie z dnia 13.11.2007 r. – k. 254 /

W dniu 20.11.2007 r. Bank wydał decyzję kredytową nr (...), którą przyznał powodowi kredyt w kwocie 490 000 zł waloryzowanego do CHF.

/ dowód: decyzja kredytowa nr (...) z dnia 20.11.2007 r. – k. 242-243 /

W dniu 30.11.2007 r. (...) Bank S.A. w W. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. (zwany dalej (...)) oraz G. Z. zawarli umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...).

Kredyt był przeznaczony na sfinansowanie zakupu na rynku wtórnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego we W. przy ul. (...) o wartości 490 000 zł (§ 1 ust. 1 oraz § 2 ust. 1-5).

Bank udzielił powodowi kredytu w kwocie 490 000 zł waloryzowanego kursem CHF (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na dzień 19.11.2007 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 222 869, 09 CHF (§ 1 ust. 3A).

Kwota kredytu wyrażona w CHF miała zostać określona na podstawie kursu kupna waluty w CHF w tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu (§ 1 ust. 2 i 3 oraz § 7 ust. 1).

Okres kredytowania wynosił 300 miesięcy – do dnia 10.12.2032 r. (§ 1 ust. 4 oraz § 7 ust. 2).

Kredyt miał być spłacany w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych, płatnych 10 dnia miesiąca (§ 1 ust. 5 i 6).

Prowizja Banku wynosiła 0 % kwoty kredytu (§ 1 ust. 7).

Na dzień wydania decyzji kredytowej oprocentowanie kredytu wynosiło 3,78 %, marża Banku wynosiła 1,00 %, w okresie ubezpieczenia spłaty kredytu w (...) S.A. oprocentowanie kredytu ulegało podwyższeniu o 1,00 p.p. i wynosiło 4,78 %; oprocentowanie dla należności przeterminowanych wynosiło 14,78 % (§ 1 ust. 8 i 9).

Zbywcami nieruchomości byli P. M. (1) i B. M. (§ 1 ust. 10).

Zabezpieczenie kredytu stanowiły (§ 3):

1. hipoteka kaucyjna do kwoty 735 000 zł ustanowiona na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego przy ul. (...),
2. przelew na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką;
3. ubezpieczenie niskiego wkładu własnego w (...) S.A. na 36-miesięczny okres ubezpieczenia; kredytobiorca upoważnił (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50 % różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 3 430 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji ubezpieczenia z rachunku kredytobiorcy;
4. przelew na rzecz (...) praw z umowy ubezpieczenia na życie zawartej przez kredytobiorcę na kwotę nie niższą niż 490 000 zł.

Zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy – do czasu ustanowienia hipoteki – stanowiło ubezpieczenie spłaty kredytu w (...) S.A. (§ 3 ust. 6).

Termin przedstawienia odpisu z prawomocnie wpisaną hipoteką na rzecz Banku upływał w dniu 31.05.2008 r. (§ 3 ust. 7).

Wypłata kredytu polegała na przekazaniu kwoty 490 000 zł na rachunek zbywcy wskazany w akcie notarialnym (§ 5 oraz § 8 ust. 4).

Splata kredytu miała następować na podstawie nieodwołanego zlecenia przelewu z rachunku eKonto nr (...) (§ 6 oraz § 13).

Uruchomienie kredytu miało nastąpić jednorazowo po spełnieniu następujących warunków (§ 8 ust. 1 w zw. z § 4 ust. 2):

- 1) podpisaniu umowy,
- 2) uiszczeniu przez kredytobiorcę wpłaty z tytułu prowizji,
- 3) ustanowieniu prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu,
- 4) złożeniu pisemnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji przez ewentualnych poręczycieli,
- 5) przedstawieniu umowy sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego przy ul. (...).

Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej (§ 10 ust. 1).

O każdej zmianie oprocentowania (...) miał zawiadamiać kredytobiorców i poręczycieli na piśmie (§ 10 ust. 5).

W przypadku zmiany stóp procentowych w (...) zmiana oprocentowania kredytu następowała w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadła po dniu, od którego obowiązywało zmienione oprocentowanie w (...) (§ 10 ust. 6).

Kredyt miał być spłacany w ratach kapitałowo-odsetkowych w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat (§ 11 ust. 1).

Harmonogram spłat stanowił załącznik nr (...) i integralną część umowy i miał być doręczony kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu; harmonogram

sporządzany był w CHF (§ 11 ust. 2).

Raty miały być płatne w 10 dniu każdego miesiąca z tym, że pierwsza rata kapitałowo-odsetkowa była płatna po co najmniej 28 dniach od daty uruchomienia kredytu, nie później jednak niż po 61 dniach od daty uruchomienia kredytu (§ 11 ust. 3).

Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 4).

(...) pobierał odsetki za okres od dnia powstania zadłużenia do dnia poprzedzającego spłatę kredytu; w przypadku wcześniejszej spłaty (...) pobierał odsetki za okres wykorzystania kredytu do dnia poprzedzającego wcześniejszą spłatę kredytu (§ 11 ust. 6).

W przypadku naruszenia przez kredytobiorcę warunków umowy, a w szczególności w przypadku, gdy (§ 15 ust. 1):

1) w terminie określonym w umowie nie dokonał spłaty raty kapitałowo-odsetkowej lub części raty kapitałowo-odsetkowej

lub

2) w umówionym terminie nie dokonał spłaty należnych (...) prowizji, opłat i innych należności,

(...) mógł podjąć działania upominawcze z wypowiedzeniem umowy włącznie.

Okres wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia, przy czym za datę wypowiedzenia miała być uważana również data pierwszego awizowania przesyłki poleconej, wysłanej pod ostatni znany (...) adres kredytobiorców (§ 15 ust. 3).

Następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania wynikające z umowy stawały się wymagalne i kredytobiorca zobowiązany był do niezwłocznej spłaty wszystkich wymagalnych należności (§ 15 ust. 4).

Niespłacone, w terminie określonym w umowie lub następnego dnia po okresie wypowiedzenia, wierzytelności (...) z tytułu umowy były traktowane jako zadłużenie przeterminowane, a rata kapitału, lub w przypadku wypowiedzenia umowy kwota kapitału, jako kapitał przeterminowany (§ 16 ust. 1).

Od kapitału przeterminowanego (...) miał naliczać odsetki w wysokości określonej w tabeli oprocentowania w walutach obcych, której wysokość wyznaczana była jako suma oprocentowania nominalnego określonego w § 1 ust. 8 z zastrzeżeniem § 10 i marży Banku (§ 16 ust. 2).

Integralną część umowy stanowił „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”; kredytobiorca oświadczył, że zapoznał się z tym dokumentem i uznaje jego wiążący charakter (§ 26 ust. 1).

Do przygotowanego przez Bank tekstu umowy nie były wprowadzane żadne zmiany, poprawki, w szczególności pochodzące od powoda.

/ dowód: umowa kredytu z dnia 30.11.2007 r. nr (...) – k. 14-17; aneks nr (...) z dnia

20.12.2007 r. – k. 18; zeznania powoda G. Z. – e-protokół z dnia 09.08.2019

r. 00:06:49-00:46:03 k. 544-548 /

Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) przewidywał, że:

- Rozdział I.1 – (...) były planami finansowymi dającymi prawo do skorzystania z oferty produktowej (...) na zasadach określonych w oddzielnych regulaminach, lecz zgodnie z tabelą oprocentowania oraz taryfą prowizji i opłat bankowych dla (...);

- Rozdział I.2 – w ramach (...) występowały oferty w złotych oraz w walutach;

- Rozdział III § 1 ust. 2 – (...) udzielał kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem następujących walut wymienialnych: USD/ EURO/ CHF lub innych walut wskazanych przez (...), według tabeli kursowej (...) Banku S.A.;

- Rozdział III § 1 ust. 3 – w okresie spłaty kredytu (...) mógł dokonać zmiany waluty będącej podstawą waloryzowania na pisemny wniosek kredytobiorcy;

- Rozdział III § 1 ust. 4 – kredyt waloryzowany udzielany był w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę;

- Rozdział III § 24 ust. 2 – wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty była określona w tej walucie, natomiast jej spłata była dokonywana w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty;

- Rozdział III § 24 ust. 3 – wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty;

- Rozdział III § 32 ust. 3 – w przypadku kredytów złotych waloryzowanych kursem waluty, bankowy tytuł egzekucyjny wystawiany był w złotych, po przeliczeniu wierzytelności (...) na dzień sporządzenia tytułu egzekucyjnego według średniego kursu danej waluty w tym dniu, według tabeli kursowej (...) Banku S.A.

/ dowód: regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach

mPlanów – k. 223-232 /

Kursy walut ustalane były przez (...) na podstawie danych pozyskiwanych z systemu Reuters. Bezpośrednio z danych tego systemu przyjmowane były kursy podstawowe USD, EUR i KCZ (z uwagi na powiązania (...)), natomiast kursy pozostałych walut były tworzone w ramach mechanizmu tzw. kursów krzyżowych.

Tak ustalony kurs podstawowy był pomniejszany lub powiększany o spread ustalany decyzją komitetu (...) (komitetu zarządzania pozycją walutową) Banku.

/ dowód: zeznania świadka D. S. – e-protokół z dnia 02.04.2029 r. 00:02:46-

00:36:29 k. 507, 510 /

W dniu 07.12.2007 r. przed asesorem notarialnym M. W. zastępcą notariusza B. S. we W. P. M. (1) i B. M. oraz G. Z. zawarli umowę sprzedaży, rep. A nr (...).

P. i B. małżonkowie M. sprzedali G. Z. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego przy ul. (...), należącego do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej (...) we W.. Cena sprzedaży wynosiła 490 000 zł i miała zostać zapłacona przelewem w terminie 7 dni.

G. Z. oświadczył, że w związku z udzieleniem mu przez (...) Bank S.A. w W. umową z dnia 30.11.2007 r. kredytu hipotecznego w wysokości 490 000 zł ustanawia na nabytym prawie do lokalu hipotekę kaucyjną do kwoty 735 000 zł na zabezpieczenie spłaty kwoty kredytu, odsetek, prowizji oraz innych kosztów i należności ubocznych.

/ dowód: umowa sprzedaży z dnia 07.12.2007 r., rep. A nr (...) – k. 19-20 /

W dniu 21.12.2007 r. powód złożył w Banku wniosek o odblokowanie środków z kredytu przeznaczonego na zakup na rynku wtórnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu poprzez przelew na rzecz P. M. (2).

/ dowód: wniosek z dnia 21.12.2007 r. – k. 244 /

Kredyt udzielony powodowi został uruchomiony w dniu 21.12.2007 r. poprzez przelew 490 000 zł.

Suma kredytu wyrażona w walucie waloryzacji wynosiła 230 252, 34 CHF. Bank pobrał prowizję w kwocie 440, 71 CHF (980, 00 PLN).

Według pierwotnie wystawionego harmonogramu spłat z dnia 21.12.2017 r. pierwsza rata kredytu wynosiła 1 922, 04 zł, następne (nr 2-298) po 1 318, 97 zł, ostatnia (nr 299) – 1 538 70 CHF, tj. łącznie 395 194, 83 CHF.

/ dowód: harmonogram spłat kredytu – k. 22-25, k. 246-253; potwierdzenie uruchomienia kredytu –

k. 245 /

Powód spłacał kredyt poprzez potrącenia z rachunku eKonto nr (...) w PLN.

W dniu 21.12.2007 r. z rachunku powoda została ściągnięta kwota 3 430 zł tytułem składki ubezpieczeniowej.

W dniu 31.01.2011 r. z rachunku powoda została ściągnięta kwota 2 702, 67 zł tytułem składki ubezpieczeniowej.

Od dnia 10.03.2008 r. z rachunku powoda ściągane były raty kapitałowo-odsetkowe.

W okresie od dnia 11.02.2008 r. do dnia 10.01.2012 r. powód spłacił 138 140, 65 zł

/ dowód: historia rachunku bankowego – k. 26-29; zaświadczenie z dnia 16.11.2017 r. – k. 30-36;

zaświadczenie z dnia 09.11.2007 r. – k. 38 /

Zarządzeniem No. C-I-3/09 z dnia 26.01.2009 r. w sprawie administrowania produktami bankowości detalicznej, poczynszy od dnia 01.07.2009 r., Prezes Zarządu (...) Banku S.A. wprowadził zmiany do oferty produktowej (...) w zakresie mPlanów hipotecznych polegające m.in. na:

1) umożliwieniu klientowi dokonywania spłat rat kredytu w walucie waloryzacji kredytu;

2) ...;

3) wprowadzeniu nowych stawek referencyjnych dla kredytów uruchamianych w EUR, USD, GBP na podstawie wniosków kredytowych złożonych do dnia 01.07.2009 r. – EURIBOR 3M dla EUR, LIBOR 3M dla USD, LIBOR 3M dla GBP;

a także wprowadził nowy Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...).

/ dowód: pismo z dnia 30.06.2009 r. z załącznikiem – k. 266-269; pismo z dnia 25.08.2011 r. z

załącznikiem – k. 270-273 /

Pismem z dnia 29.11.2017 r. powód skierował do pozwanego reklamację – wezwanie do zapłaty 136 498, 96 zł tytułem zwrotu nadpłaconych rat kapitałowo-odsetkowych oraz 6 132, 67 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w terminie 7 dni.

Podniósł, że § 11 ust. 4 umowy stanowi niedozwoloną klauzulę umowną.

/ dowód: pismo z dnia 19.11.2017 r. – k. 39-40 /

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo – zmodyfikowane pismem z dnia 04.07.2018 r. – zasługuje na uwzględnienie prawie w całości.

Powód po sprecyzowaniu roszczenia dochodzi zwrotu świadczenia nienależnego spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy kredytu nr (...) z dnia 30.11.2007 r. Powód zakwestionował tę umowę, powołując się na jej sprzeczność z przepisami prawa bankowego, ewentualnie zawarcie w treści tej umowy postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ i nast. kc.

Uprawnione jest stanowisko powoda co do zawarcia w treści umowy z dnia 30.11.2007 r. niedozwolonych postanowień umownych w zakresie odnoszącym się do indeksacji kredytu do waluty CHF, co skutkowało nieważnością tejże umowy.

Powód, zamierzając dokonać zakupu mieszkania na rynku wtórnym – za cenę 490 000 zł, bez wkładu własnego, złożył wniosek o udzielenie mu kredytu w kwocie 490 000 zł, a następnie zawarł z (...) Bankiem S.A. umowę kredytu na taką właśnie kwotę.

Kredyt miał być wypłacony w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłaconej kwoty na CHF wg kursu kupna walut ustalanego przez (...) Bank S.A. i obowiązującego w Banku w dniu uruchomienia kredytu. Stosowany do przeliczenia walut przy wypłacie transz kredytu kurs CHF ustalany był jednostronnie wg tabeli kursów obowiązującej w Banku.

Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych była ustalana na podstawie wskazanej w harmonogramie spłat kwoty wyrażonej w CHF wyliczonej po wypłacie kredytu (transzy kredytu). Spłata tych rat również następowała w złotych polskich przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wpłaconej kwoty na CHF wg kursu sprzedaży walut ustalanego przez (...) Bank S.A. i obowiązującego w Banku w dniu płatności kolejnej raty.

W ten sposób w chwili zawarcia umowy kwota kredytu będąca podstawą wyliczenia rat nie została ściśle oznaczona.

Umowa kredytu przewidywała przeliczenie sumy kredytu wyrażonej w PLN na sumę wyrażoną w CHF, ale nie wskazywała konkretnie, ile wynosi przeliczona suma w walucie indeksacji – CHF. W umowie zawarte jest – mające wyłącznie orientacyjny charakter – przeliczenie sumy kredytu na walutę waloryzacji – ale dokonane według kursu z dnia 19.11.2007 r., tj. kursu z dnia poprzedzającego wydanie przez Bank decyzji o przyznaniu powodowi kredytu.

Docelowa suma kredytu w CHF miała dopiero wynikać z harmonogramu spłat. Umowa została zawarta w dniu 30.11.2007 r., zaś wypłata kredytu i sporządzenie harmonogramu nastąpiło w dniu 21.12.2007 r.

Jak wynika z umowy, uruchomienie kredytu miało nastąpić po spełnieniu szeregu warunków

przewidzianych w § 8 umowy. Warunki te mogły być spełnione przez kredytobiorcę dość szybko, nawet tego samego dnia, jeżeli chodzi o wpłatę prowizji, ustanowienie hipoteki, lub w ciągu kilku dni – podpisanie aktu notarialnego, ubezpieczenie nieruchomości i przelew praw z umowy ubezpieczenia na Bank. W chwili zawarcia umowy nie można było jednak jednoznacznie ustalić daty, w jakiej uruchomienie kredytu miało nastąpić.

Pozwany w żaden sposób nie wyjaśnił ani nawet nie próbował wyjaśnić, dlaczego nie było możliwe dokonanie jednoznacznego i wiążącego przeliczenia PLN na CHF w dniu zawarcia umowy kredytu i według – uzgodnionego przez strony – kursu z tego dnia.

Umowa kredytu z dnia 30.11.2007 r. pozostawiała Bankowi swobodę w zakresie wyrażenia w CHF kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorcy, a w konsekwencji wysokości rat spłaty kredytu.

W umowie kredytu nie został opisany mechanizm ustalania kursów kupna i sprzedaży CHF.

Metoda kształtowania kursu nie została uzgodniona w ramach indywidualnej, jednostkowej umowy. Stosowane w umowie kredytu do przeliczenia walut przy wypłacie kredytu oraz przy spłacie kolejnych rat kursy CHF ustalane były w istocie jednostronnie wg tabeli kursów obowiązującej w (...) Banku S.A.

Stosowanie w ogóle do jakichkolwiek przeliczeń kursu ustalanego przez Bank – bez jednoznacznego i pełnego przedstawienia w umowie kredytu metody wyliczania tego kursu poddającej się weryfikacji – może być traktowane jako niedozwolone postanowienie umowne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy kredytobiorcy. Miernik waloryzacji stosowany do przeliczenia świadczenia pieniężnego winien mieć charakter obiektywny, niezależny od woli jednej ze stron. Natomiast mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 149/14, OSNC 2016/11/134).

Nie ma przy tym znaczenia, czy kursy były ustalane na podstawie danych transakcyjnych pozyskiwanych z rynków finansowych (przy użyciu systemu Reuters) czy też w inny sposób, jeżeli sposób ten nie został indywidualnie uzgodniony na potrzeby konkretnej transakcji.

Ponadto, zastosowanie innego kursu dla przeliczenia kredytu uruchamianego – kursu kupna oraz innego kursu dla przeliczenia kredytu spłacanego – kursu sprzedaży prowadzi do uzyskania przez bank dodatkowej korzyści finansowej wynikłej z różnicy między tymi kursami. Na tym polega istota tzw. spreadu walutowego.

Wskazana orientacyjnie w umowie kwota kredytu po indeksacji – według kursu z dnia 19.11.2007 r. – wynosiła 222 869, 09 CHF. Kwota wyliczona po wypłacie kredytu – według kursu z dnia 21.12.2007 r. – wynosiła już 230 252, 34 CHF. Zobowiązanie powoda w ciągu 3-4 tygodni wzrosło o ok. 8 000 CHF.

Zakładając przeliczenie walut PLN/CHF według średniego kursu NBP, zobowiązanie powoda wyniosłoby:

- według kursu z dnia 19.11.2007 r. – $490\ 000\ \text{zł} : 2,2390 = 218\ 847,69\ \text{CHF}$,
- według kursu z dnia 30.11.2007 r. – $490\ 000\ \text{zł} : 2,1943 = 223\ 305,83\ \text{CHF}$,
- według kursu z dnia 21.12.2007 r. – $490\ 000\ \text{zł} : 2,1784 = 224\ 935,73\ \text{CHF}$,

czyli byłoby niższe niż to naliczone przez pozwanego. Stosując swój kurs kupna (niższy od kursu średniego) Bank spowodował zwiększenie zobowiązania kredytobiorcy wyrażonego w walucie waloryzacji.

Zastosowanie różnego kursu w zależności od tego, czy przeliczenie dotyczy wypłaconego kredytu czy też wysokości raty w dniu przewidzianym w harmonogramie należy uznać za naruszające interes konsumenta w sposób rażący, a niezależnie od tego za postanowienie umowne dotknięte sprzecznością z zasadami współżycia społecznego na zasadach ogólnych, a w konsekwencji nieważnością w rozumieniu art. 58 § 2 kc. Na potrzeby indeksacji kredytu do waluty obcej należało przyjąć kurs ustalany według tej samej jednolitej metody – albo każdorazowo kurs kupna, albo każdorazowo kurs sprzedaży albo jakąś postać kursu uśrednionego lub kursu niezależnego od stron umowy, np. kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski. Rozbieżność stosowanych kursów stanowi korzyść wyłącznie dla banku udzielającego kredytu, a nie dla kredytobiorcy będącego konsumentem. Sytuacje tego rodzaju legły zresztą u podstaw dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą tzw. antyspreadową z dnia 26.07.2011 r.

Wadliwe klauzule przeliczeniowe podlegają pominięciu – art. 385¹ § 1 i 2 kc. Jeżeli jednak dotyczą głównych świadczeń stron, umowa bez uwzględnienia tychże klauzul nie może być w ogóle wykonywana, co z kolei oznacza, iż jest ona nieważna na podstawie art. 58 § 1 kc.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty

wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Skoro w samej umowie kredytu nie została wiążąco wskazana suma kredytu w CHF, będąca

podstawą wyliczenia rat, czyli umowa kredytu pozostawiała bankowi swobodę w zakresie wyrażenia w CHF kwoty kredytu oddanej do dyspozycji kredytobiorcy, a w konsekwencji wysokości rat spłaty kredytu, to znaczy że umowa ta wadliwie określała zobowiązanie kredytobiorcy do zwrotu otrzymanej sumy, a przez to nie zawierała prawidłowo oznaczonych wszystkich niezbędnych elementów umowy kredytu przewidzianych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego. To zaś uzasadnia stwierdzenie nieważności tej umowy.

Pozwany nie wykazał, aby treść umowy kredytu została indywidualnie uzgodniona z powodem. Nie polega na prawdzie twierdzenie, że to powód doprowadził do zawarcia umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do CHF. Przeciwnie, widać, że treść umowy w zakresie kwestionowanych postanowień indeksacyjnych przejęta została z regulaminu udzielania kredytów. Z zeznań powoda wynika, że kwestia zasad indeksacji kredytu, kursów walutowych, spreadu, itp. nie była przedmiotem szczególnych negocjacji między stronami. Nie sposób też twierdzić, iż skoro powód wypełnił – na formularzu Banku – wniosek kredytowy, to znaczy, że wnioskował o indeksację kredytu na warunkach Banku i miał realny wpływ na treść postanowień umowy. Pozwany nie wykazał, aby przez podpisaniem umowy – w okresie pomiędzy dniem 13.11.2007 r. (złożenie wniosku) a dniem 30.11.2007 r. (podpisanie umowy) albo przynajmniej pomiędzy dniem 20.11.2007 r. (decyzja kredytowa) a dniem 30.11.2007 r. przedstawił (przesłał) powodowi projekt umowy w celu akceptacji i dokonania ewentualnych zmian.

Nieważność umów kredytu indeksowanego do CHF d. (...) Banku S.A. ((...), (...), itp.) została stwierdzona w sprawach zakończonych wyrokami:

- Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 23.07.2020 r., I ACa 616/18; z dnia 10.07.2020 r., V ACa 386/19; z dnia 08.07.2020 r., I ACa 397/19; z dnia 08.07.2020 r., I ACa 52/18; z dnia 25.06.2020 r., I ACa 286/18; z dnia 16.06.2020 r., I ACa 540/19; z dnia 28.05.2020 r., I ACa 397/18; z dnia 02.03.2020 r., I ACa 199/18; z dnia 18.02.2020 r., I ACa 565/18; z dnia 29.01.2020 r., I ACa 67/19; z dnia 28.01.2020 r., I ACa 104/19; z dnia 23.01.2020 r., I ACa 473/18; z dnia 30.12.2019 r., I ACa 598/18; z dnia 18.12.2019 r., I ACa 86/19; z dnia 04.12.2019 r., I ACa 442/18; z dnia 27.11.2019 r., V ACa 752/18; z dnia 08.11.2019 r., I ACa 202/19; z dnia 23.10.2019 r., V ACa 567/18;

- Sądu Apelacyjnego w Łodzi: z dnia 09.03.2020 r., I ACa 80/19; z dnia 16.12.2019 r., I ACa 952/18; z dnia 22.10.2019 r., I ACa 1047/18.

Z kolei pominięcie klauzul przeliczeniowych (tzw. odfrankowanie) zostało dokonane w sprawach zakończonych wyrokami:

- Sądu Apelacyjnego w Warszawie: z dnia 24.06.2020 r., V ACa 442/19;

- Sądu Apelacyjnego w Łodzi: z dnia 24.07.2020 r., I ACa 1166/18; z dnia 10.07.2020 r., I ACa 1027/18; z dnia 22.01.2020 r., I ACa 1409/18.

Widać zatem, że dominujące w aktualnym orzecznictwie sądowym jest stanowisko wskazujące na nieważność umów kredytowych tożsamych lub zbliżonych do umowy zawartej przez powodów.

Reasumując powyższe, usprawiedliwione jest stanowisko powoda co do nieważności umowy kredytu nr (...) z dnia 30.11.2007 r.

Zgodnie z art. 405 kc w zw. z art. 410 § 1 kc kto spełnił świadczenie nienależne, obowiązany jest do jego zwrotu. Zgodnie zaś z art. 410 § 2 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel

świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W konsekwencji stwierdzenia nieważności umowy kredytu powód może domagać się zwrotu świadczenia nienależnie spełnionego w wykonaniu tejże umowy, tj. zwrotu kwot przekazanych

pozwanemu Bankowi i jego poprzednikowi prawnemu tytułem spłaty kredytu.

Powód ostatecznie wskazał, że domaga się zwrotu kwoty 136 498, 96 zł spłaconej w okresie luty 2008 r. – styczeń 2012 r. oraz kwoty 6 132, 67 zł wpłaconej tytułem składki za ubezpieczenie niskiego wkładu własnego. Jak wynika z zaświadczenia wystawionego przez pozwanego, we wskazanym okresie powód spłacił 138 140, 65 zł, czyli może domagać się wskazanej przez niego niższej kwoty 136 498, 96 zł.

Nieważność umowy kredytu oznacza nieskuteczność wszystkich jej postanowień, także w zakresie zabezpieczeń kredytu, w tym ubezpieczenia tzw. niskiego wkładu własnego. Powód może zatem domagać się także zwrotu świadczenia spełnionego na rzecz Banku w związku z tym ubezpieczeniem. Jak wynika z zaświadczenia wystawionego przez pozwanego, suma dwóch pobranych składek wynosi 6 132, 67 zł. Niezależnie od powyższego, Sąd podziela zastrzeżenia powoda wobec klauzuli zawartej w § 3 ust. 3 umowy kredytu. Po pierwsze, kredytobiorca pozbawiony został możliwości wyboru ubezpieczyciela i ustalenia z nim warunków ubezpieczenia kredytu. Po drugie, to kredytobiorca winien być podmiotem ubezpieczonym, jeżeli po jego stronie zachodzi przeszkoda do wykonania umowy kredytu zgodnie z jej przedmiotem i treścią. Tymczasem powód jedynie pokrył składkę, ale nie stał się stroną umowy ubezpieczenia, nie otrzymał polisy na swoją rzecz. Zatem powód nie zawarł umowy ubezpieczenia, ale po prostu sfinansował składkę za bank, czyli przejął pewne ryzyko działalności gospodarczej banku, co jest sprzeczne z istotą relacji między przedsiębiorcą a konsumentem. Po trzecie, brak odpowiedniego wkładu własnego, czyli środków własnych umożliwiających samodzielnie pokrycie części ceny zakupu nieruchomości, albo pomniejsza zdolność kredytową albo stanowi podstawę do oczekiwania dodatkowego zabezpieczenia kredytu. Zabezpieczeniem takim może być ubezpieczenie, ale zawarte przez kredytobiorcę ze wskazaniem banku jako podmiotu uprawnionego do odszkodowania. Bank może też pobrać wyższe odsetki od tej części kredytu, która odpowiada brakującemu wkładowi własnemu. Pozwany nie przedłożył umowy z ubezpieczycielem, nie wykazał też, że przekazał uiszczoną przez powoda składkę na rzecz ubezpieczyciela, wobec czego zasadne jest twierdzenie, iż otrzymał dodatkową korzyść, niewynikającą z istoty umowy kredytu, jako niestanowiącą ani odsetek ani prowizji banku, czyli dodatkowych świadczeń ze strony kredytobiorcy przewidzianych w art. 69 ust. 1 prawa bankowego.

Łącznie zatem powód może domagać się od pozwanego 142 631, 63 zł.

Na podstawie art. 481 § 1 kc odsetki za opóźnienie w zapłacie tej należności – na podstawie art. 481 § 1 kc – przypadają powodowi od dnia 23.05.2018 r.

Zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego należy do tzw. zobowiązań bezterminowych, w których termin spełnienia świadczenia nie jest z góry oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wobec czego spełnienie winno nastąpić niezwłocznie po wezwaniu do wykonania zgodnie z art. 455 kc. Niezwłoczne spełnienie świadczenia pieniężnego w rozumieniu art. 455 kc oznacza z reguły spełnienie go w terminie 14 dni (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.05.1991 r., II CR 623/90; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20.03.2012 r., I ACa 191/11).

Przed wytoczeniem powództwa powód skierował do pozwanego reklamację – pismo z dnia 29.11.2017 r. Do pozwu nie został jednakże załączony dowód doręczenia tego pisma czy też odpowiedź Banku, z której wynikałaby data otrzymania wezwania. W takiej sytuacji za skuteczne wezwanie do zapłaty należy uznać doręczenie pozwanemu odpisu pozwu w dniu 08.05.2018 r. (k. 65). Pozwany pozostaje w opóźnieniu od dnia 23.05.2018 r.

Brak jest podstaw do dochodzenia odsetek od poszczególnych rat od dat dokonania płatności, jak w pozwie, czy też od dnia 05.05.2015 r., jak w piśmie z dnia 05.07.2018 r. – ta data nie została zresztą uzasadniona, aczkolwiek wydaje się, że powód przyjął trzy lata przed datą pisma dla przedawnienia odsetek.

Jeżeli chodzi o zawarty w odpowiedzi na pozew zarzut przedawnienia, to należy go uznać za całkowicie nietrafny. Roszczenie kredytobiorcy o zwrot świadczenia nienależnego nie jest w żadnym razie roszczeniem o świadczenie okresowe. Dotyczy to także odsetek – jeżeli świadczenie zostało spełnione w wykonaniu nieważnej umowy kredytu, to nastąpiło po prostu przesunięcie środków pieniężnych bez rozróżniania już, czy część z nich stanowiła kapitał, a część odsetki. Można dodać, iż według niektórych prezentowanych w doktrynie i orzecznictwie poglądów nawet sama spłata pożyczki lub kredytu nie jest świadczeniem okresowym, gdyż spłacający spełnia jedno z góry oznaczone świadczenie tworzące jedną całość, ale tylko rozłożone w czasie, nie zaś szereg świadczeń równorzędnych (zob. B. Kordasiewicz w: System Prawa Cywilnego. Tom 2. Prawo cywilne – część ogólna, W-wa 2002, s. 548-549; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10.09.1970 r., I CR 329/70, PUG 70/12, oraz z dnia 02.10.1998 r., III CKN 578/98; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17.01.2018 r., I ACa 705/17). Skoro spłata kredytu nie jest świadczeniem okresowym, to rozliczenie tej spłaty w wyniku stwierdzenia nieważności umowy tym bardziej nie może mieć takiego charakteru. Z tych przyczyn roszczenie kredytobiorcy przedawnia się w ogólnym sześciu- lub wcześniej dziesięcioletnim terminie przewidzianym w art. 118 kc – z uwzględnieniem dyspozycji art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13.04.2018 r. o zmianie kodeksu cywilnego.

Ponieważ zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego jest zobowiązaniem bezterminowym, którego wymagalność zależy od wezwania do zapłaty, zastosowanie znajduje art. 120 kc, zgodnie z którym, jeżeli wymagalność zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Należy zatem rozważyć, kiedy powód mógł najwcześniejszym skierować do pozwanego wezwanie do zapłaty. W ocenie Sądu Okręgowego stan taki zaistniał dopiero wówczas, gdy pojawiły się w opinii publicznej, w prasie, itp. szerzej prezentowane poglądy co do możliwych wadliwości umów kredytów indeksowanych do CHF, czy też po wejściu w życie ustawy antyspreadowej i przystąpieniu stron kredytów do zawarcia aneksów w przedmiocie spłaty bezpośrednio w CHF, a zatem około 2011 roku. W takim wypadku do dnia wniesienia pozwu (18.12.2017 r.) nie upłynął jeszcze okres przedawnienia.

W pozostałym zakresie powództwo o zapłatę podlegało oddaleniu jako nieusprawiedliwione.

Powoda należy uznać za wygrywającego sprawę w całości, co zgodnie z art. 100 zd. drugie kpc uzasadnia przyznanie mu pełnego zwrotu kosztów procesu. Koszty procesu po stronie powoda obejmują: opłatę od pozwu – 1 000 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalonego według § 2 pkt 6 rozporządzenia MS z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 5 400 zł, opłatę sądową od zażalenia z dnia 02.02.2018 r. – 200 zł (k. 52), wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w postępowaniu zażaleniowym I ACz 484/18 ustalone według § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia – 2 700 zł, wykorzystaną część zaliczki na koszty opinii biegłego – 1 098, 98 zł, tj. łącznie 10

415, 98 zł.

Sąd dostrzega, iż zwrot kosztów na rzecz powoda powinien obejmować jeszcze opłatę od zażalenia – 200 zł oraz koszty zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym I ACz 1992/18 – 2 700 zł. Pominięcie tych kosztów było wynikiem błędnego założenia, że drugie zażalenie pochodziło od pozwanego.

Mając powyższe na uwadze Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.